ĐIỀU TRỊ THÀNH CÔNG CẶP SONG SINH THỤ TINH TRONG ỐNG NGHIỆM 24 TUẦN TUỔI THAI TẠI BỆNH VIỆN PHỤ SẢN TRUNG ƯƠNG - 2015

Nguyễn Viết Tiến[1], Nguyễn Ngọc Lợi[2], Lê Phương Linh & CS[2]
(1) Đại học Y Hà Nội , (2) Bệnh viện Phụ Sản Trung ương

Tóm tắt

Mục tiêu: *Báo cáo điều trị thành công cặp song sinh Thụ tinh trong ống nghiệm (TTTON) 24 tuần tuổi thai tại Trung tâm Chăm sóc và Điều trị Sơ Sinh (TTCS&ĐTSS) – Bệnh viện Phụ Sản Trung ương (BVPSTW).* **Ca lâm sàng:** *Sản phụ 29 tuổi, PARA 1001, mang thai bằng phương pháp TTTON, chuyển dạ, ối vỡ sớm, sinh thường: trai nặng 600g, gái nặng 500g, tuổi thai 24 tuần tại BVPSTW. Sau đẻ 2 trẻ trong tình trạng rất nặng, được hồi sức và điều trị tích cực tại TTCS&ĐTSS bằng ổn định thân nhiệt, xử trí SHH, bơm Surfactant và nuôi dưỡng sớm cùng các biện pháp điều trị hỗ trợ: bồi phụ nước điện giải, thăng bằng kiềm toan, Vitamin K, Cafein, chống nhiễm khuẩn,… lúc xuất viện (~ 37 tuần thai) và sau xuất viện (~ 40 tuần thai) cả 2 trẻ ổn định với: cân nặng 3250 và 3350 g, chiều dài 47,0 và 47,5 cm, vòng đầu 34,0 và 34.5cm, vòng ngực 32,5 –và 32,5 cm.* **Kết luận:** *Cặp song sinh TTTON 24 tuần tuổi thai (cân nặng 500g và 600g) sinh ra trong tình trạng rất nặng, đã được hồi sức và điều trị tích cực tại TTCS&ĐTSS lúc xuất viện và sau xuất viện 2 trẻ sơ sinh đã bắt kịp đà tăng trưởng xấp xỉ và bằng thai nhi trong tử cung với sức khỏe ổn định. Đây là cặp song sinh có tuổi thai thấp nhất tại Việt Nam.* **Từ khóa:** *ca bệnh, song thai IVF, 24 tuần thai.*

Abstract

SUCCESFULLY TREATMENT A CASE OF TWIN – IN VITRO FERTILAZATION (IVF) 24 WEEKS GESTATION IN NATIONAL HOSPITAL OF OBSTETRICS AND GYNECOLOGY 2015

Objective: *Report a case of twins - In vitro fertilization (IVF),24 weeks gestation, were treated succesfully in National Hospital of obstetrics and gynecology.* **Case report:** *a 29 years old woman at 24 weeks of gestations, PARA:1001, pregnant by IVF, delivered a twins: a boy - birth weight 600gr, a girl – 500gr. After birth, two infants in very serious condition, were resuscitation, aggressive treatmen by stable temperature, respiratory support, early using Surfactant and nutrition, water and electrolyte acid-base balance, Vitamin K, Cafein, infection control at center of care and treatment for newborn. At discharge (~ 37 weeks of pregnancy) and after discharge (40 weeks pregnant) both children are stable: weight 3250gr and 3350gr, length 47.0cm and 47.5 cm, head circumference 34.0cm and 34.5 cm, breasts 32.5cm and 32.5cm.* **Conclusions:** *Twins - IVF, 24 weeks gestational age (weighing: 500gr, 600gr). After birth, two infants in very serious condition, were resuscitation, aggressive treatmen at center of care and treatment for newborn, at discharge and after discharged two newborns catch up momentum growth and development in the uterus, in stable health condition. This is a twin with gestation lowest in Vietnam.* **Key words:** *case report; twins-IVF, 24weeks gestation.*

1. Đặt vấn đề

Điều trị thành công trẻ sinh non là một thách thức lớn trong lĩnh vực sơ sinh. Trên thế giới, các bác sỹ người Mĩ đã giữ kỷ lục về cứu sống trẻ sinh non có tuổi thai thấp nhất TTTON là 23 tuần 6 ngày [7]. Tại Việt Nam trẻ sơ sinh có tuổi thai nhỏ nhất được cứu sống vào năm 2010 tại TTCS&ĐTSS - BVPSTW: cháu N.T.G 25 tuần tuổi thai. Sau trường hợp này TTCS&ĐTSS đặt mục tiêu cứu sống trẻ có tuổi thai thấp hơn, đến nay TTCS&ĐTSS –BVPSTW đã điều trị thành công cặp song sinh TTTON 24 tuần tuổi thai (cân nặng 500g và 600g). Đây là trường hợp đầu tiên có tuổi thai thấp nhất tại Việt nam.

2. Ca bệnh

Sản phụ 29 tuổi PARA 1001. Mang thai bằng bằng phương pháp TTTON, đặt phôi ngày 4/7/2014. Vỡ ối sớm, chuyển dạ đẻ thường 8h - 5/12/2014 tại BVPSTW, sinh hai thai 24 tuần, điều trị tại TTCS&ĐTSS từ ngày 5/12/2014 đến 10/3/2015: Giang T.B, trai, Pss: 600g. Giang T.A, gái, Pss: 500g.

Tình trạng sau đẻ: Tím tái, thở nấc, tim chậm <60lần/phút, phản xạ rất kém.

1. Hồi sức tại phòng đẻ:

Lau khô, giữ ấm, khai thông đường thở, đặt ống NKQ bóp bóng, sau 30 giây => trẻ hồng, nhịp tim:

Tác giả liên hệ (Corresponding author): Nguyễn Ngọc Lợi, email: nguyenloi1955@gmail.com
Ngày nhận bài (received): 20/03/2015. *Ngày phản biện đánh giá bài báo (revised):* 15/04/2015. *Ngày bài báo được chấp nhận đăng (accepted):* 25/04/2015

100lần/phút => chuyển xuống TTCS&ĐTSS.

2. Điều trị tại TTCS&ĐTSS:

2.1. Ổn định thân nhiệt, xử trí suy hô hấp (SHH), bơm Surfactant và nuôi dưỡng tĩnh mạch (TM) kết hợp với đường tiêu hóa sớm, cùng với điều trị hỗ trợ bằng bồi phụ nước điện giải, thăng bằng kiềm toan, vitamin K, Cafein, chống nhiễm khuẩn,… dựa vào diễn biến lâm sàng và các xét nghiệm: Công thức máu, Sinh hóa máu, XQuang, Siêu âm,… để xử trí và đạt được kết quả thể hiện bằng Bảng 1 và 2.

Bảng 1. Xử trí SHH và nuôi dưỡng

		Thời gian	
		Trai	Gái
Surfactant (100mg/kg)		30phút	30phút
CPAP NKQ PEEP: 5 cmH_2O, FiO_2: 50%=>30%		5 ngày	4ngày
nCPAP PEEP: 5 cmH_2O, FiO_2: 30% =>25%		9 ngày	10 ngày
Thở oxy/ngắt quãng		21 ngày	24 ngày
Nuôi dưỡng	Tĩnh mạch+Dinh dưỡng tiêu hóa (66=>130ml/kg/24h)	14 ngày	12 ngày
	Dinh dưỡng tiêu hóa (130=>200ml/kg/24h)	15=>93 ngày	13=>93 ngày

Bảng 2. Phát triển thể chất.

		Khi sinh 24 tuần	12 ngày ~ 26 tuần	45 ngày ~ 30 tuần	Ra viện 93 ngày ~ 37 tuần	112 ngày ~ 40 tuần	21 ngày tuổi hiệu chỉnh
Trẻ trai G.T.B	Cân nặng (g)	600	600	1000	2250	3350	4000
	Chiều cao (cm)	31.0	33.0	37.5	45.0	47.5	49.0
	Vòng đầu (cm)	22.0	24.0	28.0	33.5	34.5	36.0
	Vòng ngực(cm)	21.0	24.0	27.5	33.0	32.5	35.5
Trẻ gái G.T.A	Cân nặng (g)	500	500	950	2350	3250	4100
	Chiều cao (cm)	30.0	32.0	36.5	44.0	47.0	48.5
	Vòng đầu (cm)	21.5	23.5	27.0	33.0	34.0	35.5
	Vòng ngực(cm)	20.0	24.0	27.5	31.5	32.5	35.0

2.2. Khám sàng lọc và can thiệp bệnh võng mạc: trẻ gái bị bệnh võng mạc mắt phải được tiêm Avastin hậu nhãn cầu ngày 13/3/2015. Sàng lọc thính lực: chưa có dấu hiệu bất thường.

2.3. Tư vấn trước ra viện, lập kế hoạch khám và theo dõi định kỳ về sự phát triển thể chất, tinh thần của trẻ trong những năm tiếp theo.

3. Bàn luận

• Trên thế giới, bác sỹ người Mỹ giữ kỷ lục về cứu sống trẻ sơ sinh có tuổi thai thấp nhất: bé Amillia Taylor - TTTON tuổi thai 23 tuần 6 ngày [7].

• Tại Việt Nam, năm 2010, TTCS&ĐTSS - BVPSTW nuôi sống được trẻ sơ sinh có thai tự nhiên: bé N.T.G 25 tuần tuổi thai - nay tròn 5 tuổi phát triển bình thường như trẻ đủ tháng.

• Thành công trong điều trị cặp song thai TTTON 24 tuần tuổi thai gồm những yếu tố chính:

1. Quản lý thai nghén, chuẩn bị cho cuộc sinh và thực hiện hồi sức sơ sinh tốt ngay tại phòng sinh theo lưu đồ Hồi sức sơ sinh [1].

Ổn định thân nhiệt, xử trí SHH bằng đặt nội khí quản thở CPAP (Continuous Positive Airway Pressure), bơm Surfactant sớm giúp cải thiện nhanh chóng tình trạng SHH, hạn chế được các can thiệp xâm lấn kéo dài [6]. Giám sát chặt chẽ FiO_2, SpO_2 kết hợp với sàng lọc, can thiệp kịp thời ROP (Retinopathy of Prematurity –

Bệnh võng mạc trẻ đẻ non). làm giảm nguy cơ mắc và mức độ nặng của ROP. Sử dụng Cafein đạt hiệu quả tối ưu => không phải hỗ trợ hô hấp bằng máy thở [4].

2. Dinh dưỡng tĩnh mạch sớm trong giờ đầu kết hợp nuôi dưỡng sớm qua đường tiêu hóa bằng sữa mẹ đã giúp trẻ khi đủ 40 tuần tuổi thai bắt kịp đà phát triển, tăng trưởng như thai nhi trong tử cung [2][3].

3. Chống nhiễm khuẩn: được thực hiện, giám sát chặt chẽ và sử dụng kháng sinh hợp lý góp phần vào thành công trong điều trị.

4. Các liệu pháp: dự phòng xuất huyết, phòng và điều trị thiếu máu, chiếu đèn sớm dự phòng vàng da, điều trị thăng bằng toan kiềm,… được chú trọng nên tránh được những hậu quả của sơ sinh non tháng.

5. Phối hợp các chuyên khoa để phát hiện, xử trí sớm các bệnh lý như ROP, giảm thính lực,… do non tháng/nhẹ cân gây ra.

4. Kết luận

Cặp song sinh TTTON 24 tuần tuổi thai (cân nặng 500g và 600g) sinh ra trong tình trạng rất nặng, đã được hồi sức và điều trị tích cực tại TTCS&ĐTSS trong 93 ngày 2 trẻ sơ sinh bắt kịp đà tăng trưởng, phát triển như thai nhi trong tử cung, ra viện trong tình trạng sức khỏe ổn định. Đây là cặp song sinh có tuổi thai thấp nhất tại Việt Nam.

5. Các hình ảnh

1. Hai bé thở CPAP-NKQ:

Hai bé thở CPAP-NKQ

2. XQuang phổi sau bơm Surfactant:

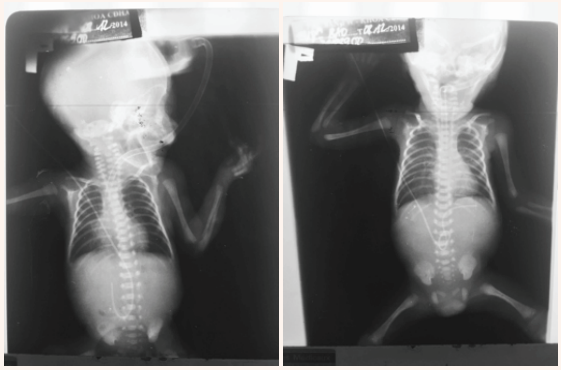

XQuang phổi sau bơm Surfactant

3. Thở oxy/ ngắt quãng:

Thở oxy/ ngắt quãng

4. Xquang phổi giai đoạn thở oxy/ngắt quãng:

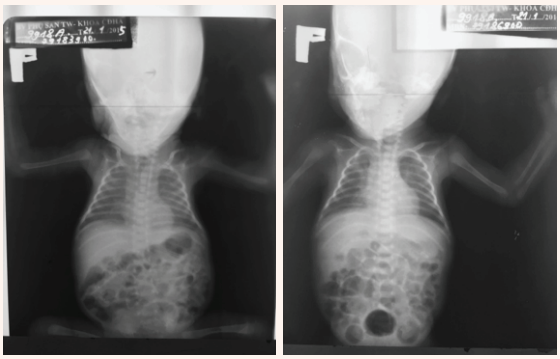

Xquang phổi giai đoạn thở oxy/ngắt quãng

5. Ra viện ~ 37 tuần tuổi thai:

Ra viện ~ 37 tuần tuổi thai

6. 40 tuần tuổi thai:

40 tuần tuổi thai

7. Bé N.T.G sinh nhật 5 tuổi:

Bé N.T.G sinh nhật 5 tuổi

Tài liệu tham khảo

1. Bộ môn Nhi ĐH Y Dược TP.HCM Việt Nam và International Relief Teams, San Diego, California, USA, Project Vietnam Foundation Valley, California, USA. Hồi sức cấp cứu Sơ sinh. 2006. Nhà xuất bản Y học.

2. Khu Thị Khánh Dung. Chăm sóc ổn định trẻ sơ sinh sau hồi sức/trước chuyển viện. 2015. Nhà xuất bản Y học.

3. Hội Nhi khoa Việt Nam. Khuyến cáo điều trị dinh dưỡng cho trẻ sinh non, nhẹ cân. 2013. Nhà xuất bản tổng hợp Thành phố Hồ Chí Minh.

4. K. Kreutzer et all. Caffeine for apnea of Prematurity: A Neonatal Success Story, Neonatology, workshop on surfactant replacement, Valencia. May 30-31,2014. Page 332-337.

5. Malcolm I. Levene et all. The low birthweight infant, Essentials of neonatal medicine. Third edition, Oxfort & Northampton, 2000. Pg 76-89.

6. Vento M. et all. More about Surfactant, Oxygen, Caffeine and Chronic lung disease, Neonatology, workshop on surfactant replacement, Valencia. May 30-31,2014. Page 320 -322.

7. http://www.baby2see.com/Amillia_Taylor_LBW.html